

Soknepresten i Øygarden



Dato:01.03.2006

Soknepresten si Årsmelding 2005

Kjære vener!

Nåde vere med dykk og fred frå Gud vår Far og Herren Jesus Kristus!

Kommentarar til Årsstatistikken.

Årsstatistikken for 2005 syner auke på viktige felt. Gudstenesteframmøtet har gått opp frå 7092 i 2004 til 7345 i fjor. Endå viktigare er at talet på nattverdgjester har gått opp frå 1645 til 1892. I begge tilfelle er det tale om tal for begge sokn i Øygarden Prestegjeld under ett.

Sett i litt lengre perspektiv er det likevel eit stykke att til dei 8844 i 2003. Då var talet på nattverdgjester likevel 1722. "Nattverdprosenten" er difor gått opp frå 23% i 2004 til 25% siste året. Det var nattverd på 21 av 34 gudstenester i Blomvåg kyrkje og 20 av 31 i Hjelme kyrkje.

Sokneprest og medhjelparar har gjort ein stor innsats både i planlegging av og gjennomføring av gudstenester og kyrkjelege handlingar, og eg vonar tala ber bod om to kyrkjelydar kor folk framleis ønskjer å koma til samlingane om Ordet og Bordet.

Men eg vil óg peike på at tala i årsstatistikken ber bod om eit prestegjeld med store utfordringar rundt kyrkjelege handlingar. Mens vigselstalet er stabilt, med 1 i auke frå dei 10 i 2004, er auken i dåpshandlingar formidabel, frå 42 i 2004 til 63 i 2005. På gravferdssida er auken óg stor, frå 28 i 2004 til 39 i 2005. Konfirmanttalet er ned frå 54 i 2004 til 43 våren 2005, men her er det truleg bare tale om variasjon i årskulla, sidan talet på nye konfirantar i haust var 66.

Det vert difor viktigare og viktigare med ein fungerande dåpsopplærings- og konfirmantplan. Vår eigen kyrkjelydspedagog og "innkjøpet" prestegjeldet har gjort av NLM sitt ungdomsteam og Indremisjonen sin barnearbeidar er avgjerande for ei god oppfølging av dåpsborna. I tillegg kjem det verdfulle friviljuge arbeidet som vert gjort.

Men sjølv om soknepresten gjør ein stor innsats i møte med dei som skal gifta seg og sørgjande rundt gravferdene står det ikkje til å nekte at vi får gjort lite for dei unge heimane, og sørgjande-i det lange løp.

Sjølvsagt har dette å gjere med at soknepresten får stadig nye oppgåver frå veke til veke, og tenesta vert difor noko statisk.

Her vert vi sett på prøve som kyrkjelydar og einskildtruande. Vi må alle ta situasjonen innover oss, og sjå at diakonien nok er vårt svakaste punkt.

ØKF har nyleg(sak 06/06) gjort vedtak om å slå sammen Dåpsopplæringsutvalet, Diakoniutvalet, Konfirmasjonsutvalet og Vaksenopplæring i et nytt Trusopplæringsutval.

Vi bør óg innarbeide både dei to nemnde planane og diakoniplanen i ein ny *Trusopplæringsplan*, men óg be om at Herren må reisa opp mange som kan gjera gode gjerningar i det stille som naboar og omsorgspersonar, og kan leia einskildmenneske til gudsteneste og bedehus, ja, aller mest til Kristus.

Kyrkjesituasjonen.

Den alvorlege situasjonen i Den norske kyrkja har ført mange truande inn i sorg og rådløyse.

Dette er ikkje rart, sidan den liberale sida nyttar det kostelegaste i vår tru, nemleg rettferdiggjeringa ved trua åleine for Kristi skuld, som argument for å innføre ein livsstil i kyrkja som Guds Ord ikkje godkjenner.

Org.nr.: 874 741 582

Adresse Kontor:Boks 144, 5331 Rong

Telefon Kontor: +47 56 38 22 44

Mobil: +47 950 67890

Faks: +47 56 38 22 41

Epost: sokneprest@kyrkja.net

Om ikkje Herren grip inn med vekkjing og ein ny kurs vert resultatet, må vi óg venta at denne utviklinga vil gripa om seg. Her er ikkje rom for manglande røyndomsorientering og snillisme, men til at vi snarast mogleg innser situasjonen, og innretter oss deretter.

I Årsmeldinga for 2004 skreiv eg m.a. dette:

"Kva for kyrkje vil de ha?"

Eg vil som sokneprest "strida for den tru som ein gong for alle er overgjeven til dei heilage..." (Jud.1,3) Eg vonar de ønskjer det same. Det trur eg. Sterkt er lansert mellom oss omgrepet "ikkje nord om Svelgen." Men det er viktig at dette ikkje berre vert teori."

Eg sa óg i fjor at overfor Lærenemnda(LN)-2006(med LN-2000) i bakgrunnen bør vi ha eit svar. Eg oppmodar dykk til å lese dokumentet på internett(det kjem óg snart i bokform). Til saka lokalt vil eg visa til leiaren i siste Øynytt: Denne: "lærenemnd til besvær", ligg óg på våre internettsider kyrkja.net, som det elles er nedlagt mange arbeidstimar på siste året: <http://www.kyrkja.net/besv.htm>

Situasjonen er høgst alvorleg. Eg viser til eit eige innlegg om saka på soknerådsmøta 8.mars og så på dei to årsmøta.

Men sidan vi har bispevisitas 13-17.september er det klårt at vi i 2006 har eit eineståande høve til å gå samla vidare og "leggje båten til ved ein annan kai." De vert difor no inviterte til å diskutere på årsmøtet kva soknet og prestegjeldet bør foreta seg vidare.

Den Store Lovsongen.

I 2005 og 2004 tok eg på Årsmøta opp "måten vi feirar gudsteneste på", og sa i fjor:

"Mange oppfattar gudstenesta i dag som statisk, dei skjønar ikkje kva ho er, kjenner ikkje "koden." Difor prioriterer dei henne ikkje, og ho får kanskje i mindre grad med nye, eller stadfester dei truande i den apostoliske kyrkjetradisjonen som Judas snakkar om.

Men gudstenesta (5 deler-5 fingre på ei hand) er i sitt vesen dynamisk, og har vore kalla både "eit stort bønemøte", og "den bortkomne sonen sin liturgi". Og eg vil absolutt forsvare å nytta Den Heilage Apostel sine ord om henne: "...eit levande og heilagt offer som er til hugnad for Gud... (Rom.12,1) For oss som står i ein luthersk tradisjon, ligg det óg nær å beskrive gudstenesta med orda i Augustana 7 om den sanne kyrkja: "...der evangeliet vert lært rett og sakramenta brukt rett..."

Difor har eg etter langt forarbeid fremja saka "Den Store Lovsongen" for sokneråda. Under følgjer først saksframstillinga, og dinest vedtaka som råda har gjort.

Saksframstilling

Eg viser til positive samtalar i dei kyrkjelege råda om korleis me ønskjer å feire gudsteneste i Øygarden Prestegjeld(familievenleg, meir lovsong, ofte nattverd, djupare nattverdliturgi, forbøn for sjuke), mitt foredrag på Årsmøta i begge sokn 24./30.mars 2004: "Du har gjeve oss ein heim i di kyrkje på jorda...-Framover i tru!". Her tok eg til ords for å få opp ein "Øygarðsliturgi".

Eg viser til min artikkel på nettet: "Den store lovsongen", <http://www.kyrkja.net/eukp.html>

Eg viser óg til desse dokument:

"Strategiplan for Dnk 2005-2008" og

"Strategiplan for Bjørgvin Bispedøme 2005-2008"

Fleksibel bruk av gudstenesteboka(Kyrkjerådet(Haavik)080905/090905)

Invitasjon til å ta del i gudstenestereformen(Nemnd for gudstenesteliv(Wagle)/Kyrkjerådet(Petersen) 220905)

Prosessen så langt

Blomvåg Sokneråd sette etter nemnde foredrag på Årsmøtet 2004 same hausten i gang med eit prøveprosjekt med fornying av gudstenesta som mål. I 2005 har Hjelme Sokneråd signalisert at dei vil følgje etter.

Det er gjort eit stort arbeid for å få til ein sunn blanding mellom den tradisjonelle norske gudstenesta, bedehus, søndagsskole, karismatikk og gode økumeniske bidrag.

Org.nr.: 874 741 582

Adresse Kontor:Boks 144, 5331 Rong

Telefon Kontor: +47 56 38 22 44

Mobil: +47 950 67890

Faks: +47 56 38 22 41

Epost: sokneprest@kyrkja.net

Gjennomgåande trur eg det er ei sams forståing at gudstenesteprosjektet har vore til glede og framgong for kyrkjelydane i Øygarden. Med bare små endringar frå den tradisjonelle gudstenesta har samlingane i kyrkja vorte meir folkelege, har fått betre oppslutning, fleire born, ungdomar og vaksne har teke del, og samstundes er kontakten med den kyrkjelege tradisjonen (den klassiske norske kyrkja, reformasjonen og oldkyrkja) ivareteken. Verdfulle innspel har òg kome frå kyrkjelydane.

Førebuing

I tillegg har Fleksibel bruk av gudstenesteboka og invitasjonen til å ta del i gudstenestereformen vore førebudd sidan 2004 av sokneprest med verdfulle innspel av organist, og vi tok 1.s. i advent 2005 i bruk ein "fleksibel" gudstenesteliturgi som vi vonar skal bli til inspirasjon for fleire prestegjeld og for heile kyrkja.

Bakgrunnen er at Dnk har satt i verk ein stor liturgirevisjon som skal ferdigstillast 2010. Til forskjell frå tidlegare kor liturgien er blitt "tredd nedover" oss, har vi denne gongen fått høve til å ta del i prosessen lokalt, med "klipp og lim" frå eksisterande liturgiar og utprøving av gode alternativ.

Vi er tidleg i prosessen, men på grunnlag av erfaringane så langt har eg gjort konkret framlegg om formalisering av saka i 2 vedtak.

I den prosessen det er lagt opp til, ligg det til Sokneråda å gjere vedtak. Dei har no vedteke denne liturgien til bruk i prestegjeldet, tilpassa forskjellige dagar og høve.

No vil vi setje "alle kluter til" for å få det godt til! Og vi vil forsøke å få til "lynkurs" før gudstenestene dei næraste søndagane.

Her følger så det vedtaket som er gjort:

1. Prinsipielt

(Blomvåg)(Hjelme)Sokneråd sluttar seg til innføring av fleksibel gudstenesteliturgi i prestegjeldet og deltaking i gudstenestereforma etter desse førebelse prinsipp:

Nylansering av gudstenesta som "Den Store Lovsongen."

Fleksibel bruk av salmebøker og songar.

36 gudstenester i kvart sokn pr.år. (Vedteken gudstenesteturnus 1968). Av gudstenestene i Hjelme sokn er førebels ei gudsteneste på Hernar bedehus, og ei i Hjelme gamle kyrkje. Av gudstenestene i Blomvåg sokn ei gudsteneste på Vik bedehus. Arbeide for ei felles gudsteneste på Rong i kulturhuset.

Lekmannsgudstenester utan nattverd kan vere eit tiltak for å halde oppe turnusen.

Offisiell gudstenesteliste for prestegjeldet finn ein på kontoret, administrert av kontorsekretær, med sokneprest som ansvarleg.

2.kvar gudsteneste alternerer mellom

Høgmesse/Familiemesse/gudsteneste.

Alltid same gudstenesteliturgi, men variert etter gudstenestetype. Familiemessa/gudstenesta har kortare salmar og preike, som regel ikkje kollektbøn, bare ei tekstlesing, og kortare forbøn og nattverdbøn.

Band, forsongarar, ministrantar (medhjelparar, særleg born og unge) og lysbiletepresentasjonar bør nyttast.

Tidspunkt alternerer mellom 11 og 1200. (Hjelme har i tillegg to gudstenester pr.år som tek til kl.1600)

Nattverd så ofte som råd er, intinksjon(dypping) kan nyttast. Dåp (vegleiande dåpssøndagar) vert lagt etter Gloria (Lovsongen). Dåpssalme etter døyefontkollekten og evt. mellom/etter kvar dåpshandling.

Alment skriftemål minst 1 gong pr.år.

2. Utforming av gudstenesta.

(Blomvåg)(Hjelme)Sokneråd sluttar seg til slik utforming av gudstenesta etter desse førebelse prinsipp:

-Strukturen i "Den store lovsongen"-Øygardsliturgien.

Framlegg til Kyrkjelydsfaldar.

Ligg òg på <http://www.kyrkja.net/euky.htm>

-Syndsvedkjønning, fleire alternativ.

-Skriftord, 1.Joh.1,9, etter syndsvedkjønninga.

-Bønrop (Kyrie), Lovsong (Gloria), Svarsalme ved

Evangelielesinga, svarvers ved Forbøn, og Velsigninga: *Fleire alternativ.*

"Herren vere med dykk" før kollektbøn, evangelielesing og velsigning.

"FBB-rekkja" (komité/Odland/S.Morland) som kollektbøner.

- "Oppgradert" evangelielesing, evt. med prosesjon

- Truvedkjønninga etter preika om det ikkje er dåp.

-Høve til forbøn ved altarringen.

-Rikare nattverdliturgi.

-Fredshelsing før nattverden.

-Velsigninga og utgangssalmen byttar plass.

Så nokre særlege spørsmål:

Nokre har spurt om bruken av ordet "Messe." Er dette noko *katolsk*? Svar: Ordet er ikkje *katolsk*, men *felleskristeleg*. Det kjem av same ordet som *missjon* (*missio*), og tyder sending: Guds *sender* evangeliet til oss, vi er *sendt* til verda med evangeliet. Og den norske kyrkja har både tidlegare og no kalla si hovudgudsteneste nett for *Messe*.

Så spør nokre: Er den nye ordninga *katolsk*? Svar: Ikkje spesielt. Stammen er nemleg frå den eksisterande gudstenesta 1977/1983, og alternativ til henne i dagens Gudstenestebok. I tillegg er det eit stort innslag frå Høgmesseliturgien av 1920 i modernisert form. Her er òg økumeniske innslag.

Org.nr.: 874 741 582

Adresse Kontor: Boks 144, 5331 Rong

Telefon Kontor: +47 56 38 22 44

Mobil: +47 950 67890

Faks: +47 56 38 22 41

Epost: sokneprest@kyrkja.net

Ordet *katolsk* er ikke spesielt **katolsk**, men felleskristeleg. St. Vincent av Lerin sin trusregel er god: ”Berre det er sant katolsk som alle har trudd alltid og alle stader.” Ordet kjem elles av det greske *katholikos*, som tyder *over alt*, og speglar ei sanning med stor trøyst i seg, som vi kan seia med biskop Bo Giertz(Steingrunnen):

Kyrkja femner om alle århundre og tider, seier han, og peiker på rikdomen i hennar tradisjon, like frå urkyrkja, gjennom oldkyrkja, og til reformasjonen. No er den evangeliske innstillinga til tradisjonen at ikkje noko er naudsynt til frelse utanom det som vi finn i sjølve Evangeliet. Skrifta er herre over tradisjonen. Men samstundes vil vi som kristne med takk ta imot truserfaringane frå dei som har forlatt dette livet og no er heime hos Herren.

Sjå nærare om Biskop Giertz:

<http://www.kyrkja.net/bg3.htm>

Nett i den vanskelege situasjonen vi er i i Dnk i dag er det viktig å ”lene seg til” kva Kristus har sagt og gjort, og kva den sanne kristne Kyrkja har sagt om kva som er rett kristen tro og kristent liv.

Til sist eit ord frå Apostelen Paulus med Bibelomstjinga av 2005 sine formuleringar:

***”Difor bøyer eg mine kne for Far,
han som har gjeve namn til alt som heiter far i himmel og på jord.
Må han som er så rik på herlegdom,
styrkja dykkar indre menneske med kraft ved sin Ande.
Må Kristus ta bustad i hjarta dykkar ved trua,
og de stå rotfeste og grunnfeste i kjærleik.
Må de saman med alle dei heilage
få styrke til å fatta breidd og lengd, høgd og djupn,
ja, kjenna Kristi kjærleik som er større enn nokon kan forstå.
Må de bli oppfylte med heile Guds fylde!
Han som verkar i oss med si kraft
og kan gjera så uendeleg mykje meir enn alt det vi bed om og skjonar,
han vere ære i forsamlinga og i Kristus Jesus
gjennom alle ætter og i alle æver! Amen.”(Ef.3,14-21)***

Med venleg helsing
Dykkar i Kristus
Svenn Martinsen
sokneprest